

Sverigefinnar – Sveriges största nationella minoritet

Berättelse

I Sverige är svenska huvudspråk, men det är långt ifrån det enda språk som hör hemma här. Den 1 april år 2000 erkände Sverige officiellt fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samtidigt blev fem språk nationella minoritetsspråk: finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Att ett språk är ett nationellt minoritetsspråk betyder att det har talats i landet under lång tid och därför har ett särskilt skydd och stöd i lagen.

Personer i Sverige med finsk bakgrund kallas ofta sverigefinnar, och de är den till antalet största av de fem nationella minoriteterna. Banden mellan Sverige och Finland är gamla. Länderna tillhörde samma rike ända fram till år 1809. Det är en viktig orsak till att finska och svenska har funnits sida vid sida i hundratals år.

Många sverigefinnar har sin historia i 1900-talet. Under 1950- till 1970-talet skedde en stor arbetskraftsinvandring från Finland till Sverige, då det fanns gott om arbete i den svenska industrin. Mellan 1950 och 1970 flyttade över 400 000 personer från Finland till Sverige, och flest kom under toppåret 1970. Många finländare fick jobb och bildade familj, och deras barn och barnbarn lever i dag i Sverige.

Hur många som talar finska i Sverige i dag är faktiskt svårt att säga exakt. Sverige registrerar inte människors modersmål eller etniska tillhörighet, så det finns ingen officiell statistik. Det uppskattas att ungefär 200 000–250 000 personer kan tala finska, och att omkring 700 000 har finsk bakgrund, men det är just uppskattningar och inga säkra siffror.

Rättigheterna för minoriteterna regleras i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I de kommuner som ingår i det finska förvaltningsområdet har man bland annat rätt till förskola och äldreomsorg på finska, och rätt att använda finska i kontakt med myndigheter. I januari 2025 ingick 66 kommuner i området, och det fortsätter att växa. Sverigefinnarna har också egna symboler: en egen dag, Sverigefinnarnas dag, som firas den 24 februari sedan 2011, och sedan 2014 en egen flagga – vit med ett blått och ett gult kors, som kombinerar färger från både den svenska och den finska flaggan. På så sätt är finskan inte bara ett språk från grannlandet, utan en levande del av Sverige.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
erkänna	godkänna och bekräfta officiellt
minoritetsspråk	ett språk som talas av en mindre grupp i ett land
skydd	regler som hjälper något att finnas kvar

ORD	FÖRKLARING
band	en koppling eller kontakt mellan personer eller länder
rike	ett land eller flera länder under samma styre
arbetskraftsinvandring	när människor flyttar till ett land för att arbeta
industri	fabriker och företag som tillverkar varor
modersmål	det första språk man lär sig som barn
uppskattning	en ungefärlig siffra som inte är helt säker
förvaltningsområde	ett område med extra ansvar för ett minoritetsspråk
symbol	något som står för en grupp, t.ex. en flagga eller en dag
myndighet	ett statligt kontor, t.ex. Skatteverket

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder det att finska är ett nationellt minoritetsspråk?
 1. Att språket är förbjudet i Sverige.
 2. Att språket har talats länge i landet och har särskilt skydd i lagen.
 3. Att bara nya invånare får tala det.
2. Varför är banden mellan Sverige och Finland så gamla?
 1. För att länderna aldrig har haft kontakt.
 2. För att de tillhörde samma rike fram till 1809.
 3. För att finska blev minoritetsspråk år 2000.
3. Varför går det inte att säga exakt hur många som talar finska i Sverige?
 1. För att ingen talar finska längre.
 2. För att Sverige inte registrerar modersmål eller etnisk tillhörighet.
 3. För att siffran är hemlig enligt lag.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Sverige erkände fem nationella minoriteter den 1 april år 2000.
 2. Sverigefinnarnas dag firas den 24 februari.
 3. Finska är det vanligaste språket i alla svenska skolor.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. I januari 2025 ingick 66 kommuner i det finska förvaltningsområdet.
 2. Siffran 200 000–250 000 talare är en säker och officiell siffra.
 3. Under 1950- till 1970-talet kom många finländare till Sverige för att arbeta.
6. Varför skriver texten “det uppskattas” och “uppskattningar” när den talar om antalet talare? Vad vill den visa med de orden?
7. Vad kan en person få på finska i en kommun som hör till det finska förvaltningsområdet? Ge två exempel ur texten.
8. Varför kan man säga att finska inte bara är ett språk från grannlandet, utan en del av Sverige?
Svara med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Finns det nationella minoriteter eller minoritetsspråk i ditt hemland? Hur behandlas de?
- Texten säger att man har rätt till äldreomsorg på sitt eget språk i vissa kommuner. Varför kan det vara viktigt, tror du?
- Varför är det bra att vara försiktig med siffror när det inte finns säker statistik? Tänk på både fördelar och risker med osäkra siffror.

- **Skriv (4 meningar):** Beskriv ett språk eller en kultur som har funnits länge i ditt hemland vid sidan av huvudspråket. Vilka talar det, och hur lever det vidare?